

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Idem (a) eidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

1. (a) **S** Strigon.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 5. & post Concilium Lateran. part. 5. cap. 6. De Strigon. & Colocen.

diocesibus egi in cap. finali, de postul. Prælat.

(b) Clericorum cœtus.] Ut doctè, & fusè probat contra Cellotium Franciscus Hallierius integro tom. de Hierarchy. Eccles. Commentarium hujus textus dedi suprâ in cap. 1.

CAPUT VI.

Idem (a) eadem.

S Anè si conjugati consenserint ordinari, etiam uxoris voluntas priùs requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo, religione promissâ, postquam pariter conversi fuerint, ordinentur. Quod si (b) in quibuslibet Ecclesiasticis gradibus providenter, solerterque curandum est, ut in domo Dei nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis laborandum est, ut in ejus promotione, qui supra omnes gradus continetur, non erretur. Inde est, quod f. v. auctoritate Apost. prohibemus, ne (c) uxorum in Episcopum præsumatis ordinare, nisi uxor priùs professâ continentiam sacram, (d) velamen sibi imponat, & religiosam vestem assumat. Nolumus enim, ut viri promotio uxore relicta in seculo fieri perditionis possit occasio,

NOTÆ.

- x. (a) **E** Idem.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 6. & post Concil. Lateran. p. 5. cap. 8. & quidem nescio, quo sine compilatores epistolam hanc diviserint, cum eandem materiam contineat, & sub eodem titulo ejus partes reperiantur.

nuriam filios habens in Episcopum eligebatur, tempore consecrationis inter alia, quæ in juramento promittebatur, illud specialiter spondebar, se non alienaturum aliquid in consulto Romano Pontifice, c. ego, ubi notavi, de jurejurando.

(d) Velamen.] Quodnam velamen possit vidui, & relicto à maritis dari exposui in cap. vidua 4. de regul.

(b) *Quod in quibuslibet.*] Verba sunt Leonis relati in cap. 5. dist. 61.

(c) *Uxoratum.*] Olim enim plerumque, aut ob fidelium inopiam, aut ob præclaras animi dotes, eximianque virtutem, etiam conjugati uxorem, filiosque habentes, non solum ad sacros ordines, verum etiam ad culmen dignitatum evehebantur, c. ult. 33. dist. c. 8. 34. dist. c. 1. de restam. c. 5. de heretic. Probat Baronius anno 85. Barbosa de potest. Episcop. 1. p. tit. 2. glof. 4. Nec obstat fœminam corruptam consecrari non posse, ut probavi in cap. vidua, de regul. igitur nec vir corruptus in Episcopum consecrari valebit. Nam ratio hujus discriminis ex eo provenit, quia virgo consecranda Ecclesiam significat triumphantem, in qua nec macula, nec ruga est; Episcopus verò Ecclesiam militantem, in qua bonos, & malos contineri compertum est, cap. penult. 31. dist. cap. 21. 11. quest. 3. docet Germonius lib. 3. de favor. immunit. cap. 10. num. 17. Unde Episcopus etiam in matrimonio, vel extra corruptus, ordinari, & consecrari valet, non verò corrupta in sanctimonialem consecrari potest. Sequentibus verò seculis, cum major esset fidelium copia rejici cœperunt uxorati, quia credebatur facile eos dissipaturos patrimonium Ecclesiarum, cap. Catimensis 62. ibi: *Qui nec uxorem habeat, nec filios, nec crimen aliquod canonibus contrarium.* Rationem assignat Pelagius in cap. de Syracusana, 26. distinet. illis verbis: *Quia per filios ecclesiastica solet dissipari substantia.* Consonat Justinianus in authent. quomodo oport. Episc. collat. 1. & in authent. de sanctissimis Episcopis, collat. 9. titul. 9. ibi: *Nec filios, aut nepotes habens, nec cognitos lege, nec odibiles.* Illustrat Turturetus in paratul. dissert. 31. quare si aliquando ob sacerdotum pe-

COMMENTARIUM.

In decretalibus hucusque compilatis à Raymundo actum fuit de uxoris conversis ad religionem, & in ea professionem emittentibus, matrimonio consummato, vel rato manente; & quatenus uxor, si juvenis est, debeat non solum consensum præstare, verum etiam religionem ingredi: si verò senex est, castitatem tantum in seculo promittere. In præsentî textu agitur de viro, qui ad sacerdotalem statum promoveri cupit, non verò ad religionem converti. Circa quem non eadem disciplina Ecclesiarum fuit; nam omisso casu, cum adhuc matrimonium retum est, quem exposui suprâ in cap. 2. circa casum, in quo matrimonium consummatum est, qui in præsentî deciditur, sciendum est, non posse maritum ex antiquis Ecclesiarum canonibus invitâ uxore sacris ordinibus initiari, & ex noviori constitutione Bonifacii in cap. final. de temporib. ordin. lib. 6. nec primâ tonsurâ: ipsâ verò consentiente, & castitatem promittente, licet ad sacros ordines eum promoveri, ut probavi in cap. 1. de cleric. conjug. Sed an ultra promissionem castitatis desideretur etiam, ut uxor juvenis religionem profiteatur, ut in juribus antecedentibus disputant Sanchez de matrim. libro 7. disput. 39. Espenceus lib. 6. de voto contin. cap. 6. Balilius de matrim. lib. 7. cap. 25. Acunna in cap. Episcopus 6. dist. 77. Hurtado pe. resid. tom. 2. lib. 3. resol. 3. fol. 160. In qua questione verum est, non desiderari professionem ipsius conjugis, sed tantum desiderari professionem castitatis in seculis, sequestrato mansionis cubiculo, ut in præsentî textu docetur, & in cap. volumus, 28. dist.

dist. cap. Episcopus 6. 71. dist. unde tot sacris Ecclesie canonibus prohibuitur legimus Episcopis, Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis, accedere ad uxorem iam relictam, & sequestratam. Concil. Turon. 2. sub Joanne III. can. 14. Episcopum Episcopam non habentem nulla sequatur turba mulierum. Et can. 20. Si inuentus fuerit Presbyter cum sua Presbyteria, aut Diaconus cum sua Diaconissa, aut Subdiaconus cum sua Subdiaconissa, per annum integrum excommunicatus habeatur. Concil. Altiflod. can. 21. ibi: Ne Presbyter cum sua Presbytero dormiat. Et cap. si quis rapuerit 27. quest. 1. quibus Concilio decretis lucem affert historia Ursicini Episcopi, qui à tempore accepti ordinis presbyteram suam ut fororem diligens, sed quasi hostem cavens, ad se propius accedere non sinebat, ut refertur in cap. presbyter, 32. dist. In eodem etiam sensu accipiendum est decretum Zacharie Papæ de Presbyteria, Diacona, Nona, Monacha nefario coniugio minime copulandis. Vocabantur ergo Episcopa, Presbyteræ, Diaconissæ, Subdiaconissæ, quæ nomine alio, relicta Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi dicuntur in Concilio Aurel. 1. can. 13. Altiflod. can. 22. Epaun. can. 32. & aliis. Debebant ergo olim uxores Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, Subdiaconorum castitatem temerè antequam earum mariti sacris ordinibus initiarentur; itemque vel monialium cœtui aggregari, vel in Diaconissarum ordinem adlegi solebant: quod Synodus 6. can. 42. aperte ostendit ibi: Uxor eius, qui ad Episcopalem dignitatem promotus

est, communi sui viri consensu prius separata, postquam in Episcopum ordinatus est, ac consecratus, monasterium ingrediatur, procul ab Episcopi habitatione structum, & Episcopi providentiâ fruatur; si autem digna visa fuerit, etiam ad Diaconatus dignitatem promoveatur. Exemplis etiam id illustrat Hallier. de saceris elect. cap. 2. §. 6. fol. 503. sed ex novo jure præsentis textus uxor Episcopi debet necessàriò religionem ingredi, tum ob sanctiorem mariti vitam, tum ob ejus majorem dignitatem, Uxores autem relictae, tam ab Episcopis, & Presbyteris, quàm à Subdiaconis, quia castitatem promittebant, etiam defunctis maritis ad secundas nuptias transire non poterant. Concil. Aurel. 1. can. 13. Si se quacunque mulier duplici coniugio Presbyteri, vel Diaconi relicta coniunxerit, aut castigati separentur, aut certè si in criminum intentione persisterint, pari excommunicatione plebentur. Concil. Altiflod. can. 22. Non licet relicta Presbyteri, nec relicta Diaconi, nec Subdiaconi post ejus mortem maritum acciperet. Epaun. can. 32. Relicta Presbyteri, sive Diaconi, si cuiquamque nupsit, eam ab Ecclesia elongentur, donec à conjunctione illicita separentur. Concil. Brachar. 1. can. 19. Vidua Episcopi, Presbyteri, Diaconi, si maritum acceperit, nullus clericus, nulla religiosa cum ea conuiuium sumat, nunquam communicet, nisi moriens. Tolet. 1. can. 18. Earum tamen matrimonium validum fuisse, quia votum castitatis ipsarum tantum simplex erat, non verò solenne, rectè probat ex Concil. Tolet. 1. can. 16. Basil. de matrim. lib. 7. capite 25. num. final.

CAPUT VII.

Idem (a) Brixienf. Episcopo.

EX publico instrumento, quod nobis est præsentatum, & ex tenore literarum tuarum nobis innouit, quod cum venerabilis frater noster Veronen. Episcop. de mandato nostro causam matrimonii, quæ inter Agelaten. virum, & Matthemiam mulierem vertebatur, suscepisset sine canonico terminandam, auditis utriusque partis allegationibus, inter eos judiciali sententiâ matrimonium approbavit, & eidem mulieri præcepit, ut ad virum suum rediret, & exhiberet conjugalem affectum. Verum cum eadem mulier ad eum juxta sententiâ prædicti Episcopi regredi nollet, de mandato nostro, sicut accepimus, fuit vinculo excommunicationis adstricta. Ceterum, quia præfata mulier, licet à præfato viro desponsata fuerit; adhuc tamen, sicut asserit, ab ipso non est cognita: f. t. p. A. f. p. m. quat. si prædictus vir mulierem ipsam non cognovit carnaliter, & eadem mulier, sicut ex parte tua nobis proponitur, ad religionem transire voluerit, receptâ ab ea sufficienti cautione, quod vel ad religionem transire, vel ad virum suum redire infra duorum mensium spatium debeat, ipsam contrad. & ap. cess. à sententiâ, quâ tenetur, absolvas. Ita quod si ad religionem transire maluerit, uterque restituat alteri, si qua (b) alter ab altero habuerit; & vir ipse, eâ religionis habitum assumente, ad alia vota licentiam habeat transeundi. Sanè quod Dominus in Evangelio dicit: Non licet viro uxorem suam, nisi ob causam fornicationis dimittere; intelligendum est secundum interpretationes sacri eloquii, de his, quorum matrimonium est carnali copulâ consummatum, sine qua matrimonium consummari non potest; & ideo si prædicta mulier non fuit à viro suo cognita, licitum est ei ad religionem transire.

NOTÆ.

1. (a) *Brixienf.*] Ita legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 7. & post Concil. Lat. p. 5. c. 8. ex quibus collectionibus textum hunc transcribo. De Brixienf. dicepsi aliqua notavi in c. tne, de procur. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

(b) *Ab altero habuerit.*] Consonat Capitulare Ludovici addit. 3. capite 20. ibi: Si sponsus vel sponsa intraverit monasterium, id quod arrarum nomine datum est, in simplum tantum redatur.